

διὰ τῆς παρκαγωγῆς τῶν ἰδίων αὐτοῦ προϊόντων, ὅσον πολλαπλασιάζονται οἱ τρόποι τῆς ἐξοδεύσεως, — ἢ περ σημαίνει ὅσον περισσότεροι καταναλωταὶ ἢ ἀγορασταὶ ὑπάρχουν, τόσον ἡ παρκαγωγή ἀναπτύσσεται. Ἐργάζεται τις εὐχαρίστως ὅταν ἡ ἐργασία ἀμειβῆται.

Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας.

Αἱ παρκαίμενοι ἐργασίαι τοῦ σιδηροδρόμου προῶδενον σπουδαίως, καὶ ἀπετέλουν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ κύριον θέμα τῶν συζητήσεων. Ἡμέραν τινα δ' διελθόντων τὰ ἔργα μηχανικῶς, εἰπὼν ὅτι ὁ σιδηροδρόμος εἶναι τὸ ἐντελέστερον τῆς συγκοινωνίας μέσον, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Φίλιππον νὰ ἐρωτήσῃ :

— Τί σημαίνει μέσα συγκοινωνίας ;

Ὁ μηχανικὸς ἠρώτησεν νὰ εἰπῇ ὅτι σημαίνει δρόμον προωρισμένον νὰ εὐκολύνῃ τὴν μεταφορὰν τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος.

Ὁ διδάσκαλος ἐνόμισε καλὸν νὰ ἀναπτύξῃ τὸ πρᾶγμα.

— Ὑπάρχουσιν, εἶπε, μέσα συγκοινωνίας διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης. Ὁ ποταμὸς ὁ δυνάμενος νὰ φέρῃ πλοῖον εἶναι μέσον συγκοινωνίας ὁ ποταμὸς εἶναι, καθὼς εἶπεν ὁ περίφημος Πησάλης, ὁδὸς βαδίζουσα, διότι, τρέχων, τὸ ὕδωρ σύρει τὸ πλοῖον. Αἱ διώρυγες — αἱ ὁποῖαι εἰσὶ ποταμοὶ χειροποίητοι — ὡς καὶ ἡ θάλασσα εἰσὶν ἐπίσης μέσα συγκοινωνίας.

Ὁ μικρότερος διὰ ξηρᾶς δρόμος καλεῖται

Φίλιππος. — Ἀτραπὸς.

Διδάσκαλος. — Ἡ ἀτραπὸς κατασκευάζεται διὰ τοὺς πεζοὺς, τὸ πολὺ δὲ ἔν φορτηγὸν ζῶον ἀλλὰ προκειμένου νὰ μεταχειρισθῇ τις ὄχημα, χρειάζεται δρόμος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀτραπὸς πλατυτέρα, ἢ καὶ ὁδὸς, ἡ ὁποία εἶναι ἀτραπὸς πλατυτέρα καλῶς διατηρουμένη διὰ λιθαρίων. Ὁ σιδηροδρόμος εἶναι ὁδὸς ἐφ' ἧς τίθενται μονίμως σιδηρεῖ ῥάβδοι, ἐφ' ὧν οἱ τροχοὶ κυλίσονται εὐκολώτερον καὶ χωρὶς νὰ παρεκκλίνουν.

Γέρω-Πέτρος. — Οἱ ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ῥάβδων κυλίσμενοι τροχοὶ δὲν συναντῶσι προσκόμματα καὶ δὲν χώνονται εἰς τὴν λάσπην.

Μηχανικὸς. — Ὑπεσχέθην νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι εἶναι ἡ ἐντελεστέρα ὁδὸς· προσέξατε καλῶς εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τοὺς ὁποῖους θὰ σᾶς κάμω.

Ὑποθέσωμεν ὅτι ἓνας ἄνθρωπος φέρει βάρους 50 ὀκάδων ἐμπορεύματα ἀπὸ τὰς Πάτρας εἰς Ἀθήνας· δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ προτίητρον ἢ ἀπὸ 6 ἡμέρας καὶ θὰ ζητήσῃ τοῦλάχιστον 5 δρ. τὴν ἡμέραν, ἤτοι 30 δρ., δηλ. 60 λ. τὴν ὀκάαν.

Ἀντικαταστήσωμεν τὸν ἀχθοφόρον δι' ὄχηματος ἢ ἵππου. Τὸ ὄχημα δύναται νὰ φέρῃ 500 ὀκάδας καὶ εὐκόλως δύναται νὰ κάμῃ τὸ ταξείδιον τοῦτο εἰς 4 ἡμέρας· ἡ δαπάνη θὰ ᾔηται 40

δρ. τὴν ἡμέραν, ἤτοι 40 δρ., ἤτοι 20 λεπτὰ τὴν ὀκάαν. Ἐάνθμως ὁ δρόμος ᾔηται κακὸς χρειάζονται ἢ ἡ 6 ἡμέραι καὶ 12 δρ. τὴν ἡμέραν, διότι εἰς τοὺς κακοὺς δρόμους οἱ ἵπποι κουράζονται πολὺ καὶ τὰ ὄχηματα ἔχουν ἀνάγκην συχνῶν ἐπισκευῶν. Ὁ σιδηροδρόμος ὅμως δύναται νὰ μεταφέρῃ χιλιάδας ὀκάδων συγχρόνως, ἡ δὲ ὀκά θὰ στοιχίξῃ 2-3 λ. καὶ τὰ ἐμπορεύματα θὰ φθάνουν ἐντὸς 24 ὥρων.

Γέρω-Πέτρος. — Ἡ διὰ τῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων μεταφορὰ εἶναι ἐπίσης πολὺ εὐθηνῆ, βραδεῖα ὅμως.

Πέτρος. — Διατί ἡ μεταφορὰ αὕτη εἶναι εὐθηνῆ ;

Διδάσκαλος. — Διότι δύο ἢ τρεῖς ἄνθρωποι ἀρκοῦν διὰ τὴν κίνησιν μεγάλου φορτωμένου πλοίου.

Μηχανικὸς. — Ὁ σιδηροδρόμος συνενώνει τὴν ταχύτητα μὲ τὴν εὐθηνίαν, καὶ δύναται νὰ μεταφέρῃ καὶ συγχρόνως μεγάλα βάρη· ἰδοὺ διατί εἶναι τὸ ἐντελέστερον μέσον τῆς συγκοινωνίας.

Γέρω-Πέτρος. — Ἐπειδὴ τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς προστίθενται εἰς τὴν τιμὴν τῶν ἐμπορευμάτων, ὅσον ἡ μεταφορὰ εἶναι ἀκριβὴ, τόσον ἡ τιμὴ τῶν ἐμπορευμάτων ὑψοῦται.

Μηχανικὸς. — Τὰ ἔξοδα εἶναι τόσον ὑψωμένα, ὥστε δὲν συμφέρει νὰ μεταφέρῃ τις ὕλας βρεσίας καὶ ὀγκώδεις εἰς μακρὰς ἀποστάσεις.

Οἱ γαιάνθρωκες ἐξερχόμενοι τῶν μεταλλείων στοιχίζουσι συχνάκις 50 λεπτὰ αἰ 100 ὀκάδες.

Ὑποθέσωμεν ὅτι οὐδεὶς πληρώνει τοὺς γαιάνθρωκας πλέον τῶν 3 δρ., ὑπολείπονται δρ. 2.50 διὰ τὴν μεταφορὰν. Πόσον διάστημα δύναται τις νὰ μεταφέρῃ γαιάνθρωκας διὰ δρ. 2.50 ; μὲ ἄμαξαν ἴσως 80 ἢ 100 χιλιόμετρα· μὲ πλοῖον ἢ μὲ τὸν σιδηροδρόμον 500 ἢ 600 χιλιόμετρα· ἐντὸς μεγάλου θαλασσοῦ πλοίου 5 ἢ 6,000 χιλιόμετρα.

Διδάσκαλος. — Ὅσον τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς ὀλιγοστεύουν τόσον ἡ μεταφορὰ λαμβάνει εὐρυτέρας διαστάσεις, καὶ ὅσον λαμβάνει εὐρυτέρας διαστάσεις, τόσον εὐρίσκονται νέοι τρόποι καταναλώσεως ἢ νέοι ἀγορασταί.

Γέρω-Πέτρος. — Ἰδοὺ διατί αἰ τῶν χωρίων ὁδοὶ βελτιοῦνται. Ὅταν ὁ δρόμος ᾔηται κακὸς, ἄμαξα μὲ δύο ἵππους δὲν δύναται νὰ φέρῃ 800 ὀκάδας, ἐνῶ ὅταν ᾔηται καλὸς, δύναται νὰ φέρῃ καὶ 1,600 ὀκάδας, ἡ δὲ μεταφορὰ στοιχίζει ἀκριβῶς τὸ ἥμισυ τοῦ ὅ,τι στοιχίζει διὰ κελῆς ὁδοῦ.

Διδάσκαλος. — Ἄς βελτιώσωμεν λοιπὸν ὅσον δυνάμεθα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας τοῦ τόπου μας καὶ ἡ τοποθέτησις αὕτη τῶν τε χρημάτων καὶ κόπων μας εἶναι ἡ ἀρίστη.

Ἡ ἀσφάλεια.

Εἰς φόνος συνέβη εἰς τὰ περίχωρα, πρό τινων ἐβδομάδων· ὁ φονεὺς συνελήφθη, ἐδικάσθη καὶ

Οἱ μικροὶ οὗτοι ἀλῆττι, ὧν οἱ γονεῖς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἐργασίαντων, παρεσκευάζοντο οὕτως εἰς τὸν βίον διὰ τῆς ἐνδεΐας, τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς ἀμαθείας. Τέκνα ἀφιερωμένα εἰς τὴν κκοήθειαν καὶ εἰς τὰς φυλακὰς, ἀξιοὶ υἱοὶ τῶν πατέρων των! Ἐπειτα ἀποροῦμεν ὅτι ἐν Λονδίῳ αἱ ὑπὸ τῆς πτωχολογίας ἐπιφερόμεναι καταστροφαὶ ἐπεκτείνονται καθ' ἑκάστην, μεθ' ὅλα τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, καὶ ὅτι ἡ ἀλητεία, ἡ ἐπικτεία, ἡ κλοπὴ καὶ οἱ φρόνοι ἀποκτιῶσι τοσούτους θιασώτας ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ Βαβυλῶνι!

Ἐὰν ἡ ὁδὸς τοῦ Ἄρθου καὶ τοῦ Κύκρου παρυσιαζῆ οἰκήματα οὕτως ἄθλια, τί νὰ εἶπω περὶ ἐκείνων τῆς ὁδοῦ *Kilt Ader Kilt*, ὅπου δικαίωνται οἱ ἐπιτηδείότεροι καὶ ἐπικινδυνώδεστεροι τῶν κλεπτῶν, ὡς αὐτὸς ὁ ἀστυνόμος Πρίξ ἐπιτλοφῶρι αὐτούς; Ἐκεῖ κατοικοῦσιν οἱ εὐρωπαϊκὴν φήμην ἔχοντες λωποδῦται (*pick-pockets*), οἱ ἐκμεταλλεῦμενοι ἐπιστημονικῶς τὸ Λονδίον καὶ τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν, οἱ μελετῶντες πρὸ πολλοῦ χρόνου τὰ σχέδιά των, ἀπατεῶνες μορφωθέντες ἐν ἐταιρίᾳ, ἔχοντες τοὺς ἀρχηγούς των καὶ τοὺς κανονισμοὺς των, καὶ οἱ ὅποιοι ἀφίνοντες πρὸς σκιαν τὰς πόλεις τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου, μεταβαίνουσιν ἵνα ταράξωσι καὶ τοὺς Παρισίους ἢ τὴν Βιέννην διὰ τῶν παρατόλμων κλοπῶν των.

Ἄλλ' ἂς ρίψωμεν τὸν πέπλον ἐπὶ τῶν καταγωγῶν τῶν κλεπτῶν τούτων, τὰ ὅποια ἡ ἀστυνομία ἐπιτρέπει καὶ ἀνέχεται ὅπως εὐκολώτερον στήνῃ ἐν αὐτοῖς τὰς γαλεάγρας τῆς, καὶ ἂς μεταβῶμεν εἰς τὴν ὁδὸν *Μοντάγου*, ὅπου εὐρίσκοντες σερῶν εὐπρεπεστέρων κατὰ τὸ φαινόμενον οἰκημάτων. Ταῦτα εἰσὶ τὰ ξενοδοχεῖα ὅπου διαμένουσιν οἱ ταχυδακτυλοῦργοι, οἱ ἀγύρται, οἱ γόπτες, οἱ ἀθίγγανοι, οἱ τῶν ἀγυιῶν μουσικοὶ, ἅπας ὁ λαθρεμπορικὸς ἐκεῖνος κόσμος, ὁ ἀκολουθῶν τὰς ἐμποροπανηγύρεις καὶ τὰ ἵπποδρόμια. Ἐκεῖ διεμείναμεν εὐχαρίστως ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς τῶν θυμῶνων, ὅστις, ἀντὶ νὰ κοιμᾶται εἰς τὴν κλίναν του κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ἥτις ἦν ἡ τρίτη μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐθερμαίνεται ἀμερίμως ἐν τῇ κοινῇ αἰθούσῃ, ἠθέλησε νὰ δώσῃ ἡμῖν δεῖγμά τι τῆς ἱκανότητός του. Ἐξετέλεσε δὲ ἐνώπιον ἡμῶν στροφὰς τινὰς τῶν παιγνιοχάρτων καὶ ἄλλα ταχυδακτυλογραφικὰ παίγνια μετὰ ἐπιτηδειότητος μὴ στερουμένης ἀξίας τινοῦ. Τὸ περιεργότερον ὅλων συνίστατο εἰς τὸ νὰ δέσῃ σφικτὰ εἰς τὴν ἄκραν ἐνὸς μανδηλίου ἐν σελλίνιον, τὸ ὅποιον ἔλαβε παρ' ἐνὸς ἐξ ἡμῶν, εἶτα ἔλυε τὸν δεσμὸν καὶ ἐδείκνυεν ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἀργυροῦ ἡμῶν νομίσματος μίαν μεγάλην χαλκίνην πένναν δέκα ἑκατοστῶν, ἣν παρυσίαζεν ἡμῖν μετὰ τῆς ἐξαιρέτου ἐκείνης χάριτος, ἥτις πρακτρεῖται εἰς μόνους τοὺς ταχυδακτυ-

λοῦργους. Εὐχαρίστως ἀπεδεχόμεθα ταύτην τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ μετάλλου, ἥτις ἐπανελήφθη πλειστάκις ἐνώπιόν μας καὶ πρὸς ζῆμίαν μας, διότι, ἀντιθέτως πρὸς τὴν μέθοδον τῶν ἀλχημιστῶν, οἵτινες τοῦλάχιστον προσεπάθουν νὰ μεταβάλωσι τὸν χαλκὸν εἰς ἄργυρον καὶ τὸν μόλυβδον εἰς χρυσόν, οὗτος ἐπραττε τ' ἀνάπαλιν. Μεθ' ὅλα ταῦτα ἀπεσῶρθημεν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν ταχυδακτυλοῦργον καὶ ὁ ταχυδακτυλοῦργός ἐτι μᾶλλον εὐχαρισημένος ἀπὸ ἡμᾶς.

Οὕτω μὴ γινύοντες τὸ κομικὸν ἐν τῷ σπουδαίῳ, περιηγοῦμεθα τὰς ἀλλοκότους ἐκεῖνας συνοικίας ὑπὸ τὸ ἄγρυπνον τῆς ἀστυνομίας ὄμμα. Ἄνευ αὐτῆς ἀναντιρρήτως, οὐχὶ μόνον διετρέχοντες κίνδυνον νὰ χάσωμεν τὸ ὑποκάμισόν μας, ἀλλ' ἴσως ἴσως καὶ νὰ κρεουργηθῶμεν, ἐὰν ἀπειρωμέθα ὑπεράσπισίν τινι. Τὰ παρ' ἡμῶν ἀπαντῶμενα πρόσωπα ἦσαν σκυθρωπάσματα. Μεθυσημένοι ἐκ τοῦ οἴνοπνεύματος οἱ φαυλόβιοι οὐς ἠπαντῶμεν ἐπανήρχοντο ψηλαφούντες τὴν ὁδόν. Καὶ ἄλλοι μὲν ἐξηπλοῦντο παραλλήλως πρὸς τινὰ τοίχον, ὅπως μὴ ἐγερθῶσι μέχρι τῆς ἡμέρας· ἄλλοι δὲ ἐπιπτον ἐπὶ σωρῶ ἀκαθαρσιῶν, ὑφ' ὧν ἐκαλύπτοντο κατὰ τὸ ἦμισυ. Ἐτεροὶ ἐβυθίζοντο εἰς τὸν βόρβορον ἢ διωλιθίσθαιον παρὰ τὸ βυάκιον, οὗ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, θωπεῦον τὸ πρόσωπον καὶ τὰ μέλη των, ἀφύπνιζεν αὐτοὺς πρὸς στιγμὴν. Ἦνοιγον τότε ἐξᾶλλον τὸν ὀφθαλμὸν καὶ ἀπέτεινον λέξεις τινὰς τῷ διαβάτῃ ἐν ἀκαταλήπτῳ γλώσση. Ἄπαντες οἱ διαβάται δὲν ἦσαν μεθυσμένοι, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον ἀντιστῆ εἰς τὰ ἀποτελέσματα παρατεταμένου πότου. Ἐκ τούτων οἱ μὲν διέβαινον θορυβωδῶς, ψάλλοντες αἰσχροῦ ἄσματα διὰ τῆς ἀμούσου ἐκείνης φωνῆς ἥτις προσιδιάζει τοῖς πλειστοῖς τῶν Ἀγγλων, ἕτεροι δὲ, ἰστάμενοι εἰς τὰς θύρας, ἐλάλουν σιγὰ, καὶ ἐφαίνοντο μελετῶντες κακὸν τι ἐπιχείρημα. Κατὰ τὴν διάβασιν τῆς ἀστυνομίας ἐσιώπων πάραυτα καὶ ὑπεκρίνοντο ὅτι περιπατοῦσι.

Προσκόπτοντες ἀείποτε ἐπὶ τοῦ ἐξηχειρωμένου τούτου πλήθους, ἀφίχθημεν εἰς τινὰ δυσωδεστάτην ἀτραπὸν. Διὰ μιᾶς θύρας ὅπως ἀνοικτῆς εἰσήλθομεν εἰς πεπαλαιωμένην τινὰ οἰκίαν ἣς τὸ παραλελυμένον σκιδῶμα δὲν παρεμπόδιζε τὴν θέαν τῶν ἐκτός. Μὴ ὑπάρχοντος φανοῦ ὅπως ἀναβῶμεν τὴν κλίμακα, ἐλάβομεν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὸ φῶρεμα, καὶ ἠκολουθήσαμεν τὸν πρῶτον τῶν κλητῶρων, ὅστις ἦνοιγε τὸν δρόμον φωτιζόμενος ὑπὸ τοῦ φαναρίου του. Εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ἐντὸς ῥυπαρᾶς τρώγλης ἐχοῦσης ἡμιανοικτὴν τὴν θύραν, δύο ἄνθρωποι ἐκείντο ἐπὶ τῆς αὐτῆς κλίνης, δύο πρόσωπα κκοούργων τὰ ὅποια ἔρριπτον εἰς ἡμᾶς ἄγρια βλέμματα, γογγύζοντες καὶ βλασφημοῦντες διότι ἀφύπνισθησαν ὑπὸ τῶν φρεντσο δόγης (γάλλων σκύλων), καὶ στέλλοντες εἰς τὸν διάβολον τὴν

ἡμῶν ἤνοιξαν τινὰς τῶν εἰρκτῶν ἐκείνων· εἰς μίαν αὐτῶν ἦσαν συνεσσωρευμένοι ἄνθρωποι χωνεύοντες ἡσυχῶς τὸν οἶνον ὃν ἔπιον ἢ θέτοντες ἐπιδέσμους εἰς τὰς νωπὰς αὐτῶν πληγὰς. Τινὲς αὐτῶν ἀπεπειράθησαν νὰ ἐπικρίνωσι τὴν κράτησίν των ἰδόντες τὸν διευθυντὴν Πρίς, ὃν ἀνεγνώρισαν ἐν μέσῳ τῶν βακχικῶν ἀτρῶν, ἀλλὰ πάραυτα ἐκλεισθη φρονίμως ἡ θύρα, καὶ οὕτως εἰσήγησαν οἱ δυσπειθεῖς ἐκεῖνοι. Εἰς ἑτέραν εἰρκτὴν ἦσαν κεκλισμένοι γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι, ἦττον ἦσαν τῶν ἀνδρῶν, ἐφλυάρουν ἀνυποφόρως, εἶχον δὲ, τῶρα τοῦλάχιστον, εὐλογον πρόφασιν τὸ ποτόν. Εἰς τρίτον τι καταγῶγιον, τὸ θέαμα ἦτο φοβερόν· γυνὴ τις ἀποκεχωρισμένη τῶν λοιπῶν, διότι κατείχετο ὑπὸ ἀληθοῦς παροξυσμοῦ μανίας (delirium tremens), ἔχουσα τὴν εἰς τοὺς ὤμους τῆς κυμαινομένην κόμην ἐν πλήρει ἀταξίᾳ, ἐξηγριωμένον τὸ βλέμμα, καὶ καθημαχμένον τὸ πρόσωπον διὰ τῶν ὀνύχων τῆς τὸ ὁποῖον περιέφερε μανιωδῶς, ἐφαίνετο ἀληθῆς εἰκὼν ἀρπυίας τινός. Ἐνοήσασα ὅτι ὁ κ. Πρίς εἶχεν ἀφιχθῆ,

—Θέλω νὰ ἐξέλθω, κύριε διευθυντὰ, ἀνεκράυγασε· θέλω νὰ φύγω, θέλω νὰ ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν μου· με περιμένουσιν ὁ σύζυγός μου καὶ τὰ τέκνα μου!

Ἡ καρδία τῆς συζύγου καὶ τῆς μητρὸς ἔπαλ-
λυν ἐντὸς τῆς μεθύσου γυναικός.

—Ἄνοιξέ μου νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου!

Εἶτα, μεταβαίνουσα ἀπὸ τῆς μανίας εἰς τὴν πραότητα,

—Ἐλα λοιπὸν, ἀγαπητέ μοι κύριε Πρίς, καλέ μου φίλε, ἔλεγεν, ἀπόλυτέ με· σὰς ὑπόσχομαι νὰ ἦμαι ἀρκετὰ φρόνιμος.

Βλέπουσα δὲ ὅτι δὲν εἰσηκούετο·—Εἶναι ψεύματα! ἐφώνηζε, δὲν εἶμαι μεθυσμένη, τοῦτο εἶναι κακοῦθια τῶν κλητῆρων· αὐριον θὰ ὑπάγω ν' ἀναφερθῶ εἰς τοὺς δικαστάς.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἔκρουε διὰ τῆς κεφαλῆς τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς τῆς· ἔσειε τὴν θύραν ἐπὶ τῶν στροφίγγων τῆς, ἀκατάληπτοι δὲ λέξεις· ἐξήρχοντο ἀπὸ τοῦ στόματός τῆς· ἐκλύετο κατὰ γῆς, ἀφρίζουσα, καὶ ἀεῖποτε κραυγάζουσα. Πικρεμίνωμεν ἐκεῖ ἐπὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν καὶ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ μαινὰς ἐκεῖνη δὲν ἔπαυσε κραυγάζουσα. Ἐνίοτε ἐπεκαλεῖτο ἡμᾶς αὐτοὺς, ἄλλοτε ἐπεκαλεῖτο εἰς ἀρωγὴν φαντασιώδη ὄντα. Δὶς ἀπεπειράθη νὰ παρατηρήσω αὐτὴν ὅπισθεν τῆς θύρας, καὶ δὶς ὑπεχώρησα πεφοβισμένος σχεδὸν ἐνώπιον τῆς μανιακῆς ταύτης, ἥτις ἤθελε νὰ ῥιφθῆ κατ' ἐπάνω μου, εἰ καὶ ἡ θύρα τῆ ἐκώλυε τὴν διάβασιν. Εἰς τῶν κλητῆρων ἤνοιξεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν φυλακὴν τῆς, καὶ τότε καταπραῦνθεῖσα ἰκέτευε διὰ γλυκυτάτης φωνῆς ὅπως τῆ ἀποδώσωσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς. —Ναί, αὐριον τὸ

πρωτὶ ἐλευθεροῦσαι, τῆ ἔλεγεν εὐμενῶς ὁ κλητῆρ, καὶ τότε ἡ μέγαιρα ἐκείνη εἰσιώπησε.

Τὰ διάφορα θεάματα ὧν ἐγενόμεθα ἀλληλοδιχόχως μάρτυρες κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, μᾶς εἶχον παραδόξως συγκινήσει, καὶ κατὰ τινὰ τρόπον μᾶς εἶχον τῆ ἀληθείᾳ καταζάλισαι. Εἶχε σημάνει ἡ τετάρτη τῆς πρωίας καὶ ἡ ἡμέρα ὑπέφωσκεν ἤδη ἐν Λονδίῳ, ὅπου ὁ ἥλιος κατὰ τὸ θέρος δῦει σχεδὸν ἐπίσης ἀργὰ καὶ ἀνατέλλει κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν καθ' ἣν καὶ ἐν Πετροπόλει. Εἶχομεν δὲ τότε ἀνάγκην ἀέρος καὶ φωτός. Διὸ, εὐχαριστήσαντες τὸν τε διευθυντὴν καὶ τοὺς κλητῆράς του, ἐσπεύσαμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τῶν βορβορωδῶν ἐκείνων συνοικιῶν ἐνθα διετρίψαμεν ἐπὶ ἕξ ὀλοκλήρους ὥρας.

Ἦδη αἱ καπνοδόχοι τῶν μεταξὺ τῶν γεφυρῶν τοῦ Λονδίνου, τοῦ *Southwark*, τοῦ *Blackfriars* καὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ ποταμοῦ ὄχθης ἐκτεινομένων βιομηχανικῶν καταστημάτων, ἤρχιζον ν' ἀποπέμπωσιν εἰς τὸν αἰθέρα σκιάν τινα καπνοῦ. Τὰ ἐργαστήρια τῶν μηχανῶν, τὰ ζυθοπωλεῖα, τὰ βυρσοδεφεῖα τῶν βιομηχανικῶν ἐκείνων συνοικιῶν ἀνελάμβανον μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν καθημερινὴν ἐργασίαν των, ἐνῶ εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην, ὑπὸ τὸν ἀρχαῖον πύργον τὸν δεσπόζοντα τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως, τὰ ἡγκυροβολημένα πλοῖα ἐφαίνοντο ὡσεὶ ἐγειρόμενα ἀπὸ τοῦ νυκτερινοῦ ὕπνου των. Λέμβοι τινὲς ἤρχαντο κινούμεναι, τῆδε κακείσε δὲ ἠκούετο ἤδη ὁ θόρυβος τῆς ἐπὶ τοῦ ἄκρονος καταπιπτούσης σφύρας καὶ ὁ ὄξυς τοῦ ἀτμοῦ συριγγμός. Ἐλαφρά τις ὀμίχλη, ἥτις ἀπολύετο ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀκνηρὰ ὕδατα ἅτινα καταβαίνουσι τοσοῦτον βραδέως μέχρι τῆς θαλάσσης, ἀνῆρχετο ἐπὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης ὄχθης καὶ κατεκάλυπτεν ἐν μέρος τῆς πόλεως, χωρὶς ὅμως νὰ κρύπτῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τὸ μεγαλοπρεπὲς πρόσωπον τοῦ ἀνακτόρου τοῦ *Oύέστμινστερ*, τοὺς πύδας τοῦ ὁποῖου λούει ὁ *Τάμεσις*, καὶ τὸν ὑπερήφανον θόλον τοῦ ἀγίου Παύλου, τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ ἀρχαίου Λονδίνου. Τίς ζωγράφος, ἢ τίς ὀδοιπόρος, διαβαίνων ἀπὸ τῆς γεφύρας ἐν ἣ ἰστάμεθα, δὲν ἔριψε στιγμὰς τινας τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς μοναδικῆς ταύτης ἀπόψεως, ἥτις ὅμως τῆ στιγμῆ ἐκείνη ἔφερε κηλιδά τινα. Ἐπὶ ἐνὸς τῶν λιθίνων καθισμάτων τῆς τοῦ Λονδίνου γεφύρας, δύο γυναῖκες, πλαγιασμέναι ἡ μία παρὰ τὴν ἄλλην, καὶ πλησίον αὐτῶν μικρὰ κόρη, ἐκοιμῶντο βαθέως εἰ καὶ ὁ ἄνεμος τῆς πρωίας ἦν ψυχρότατος, τὸ θέαμα δὲ τοῦτο ἀνέμνηπεν ἡμᾶς τὴν ἐκδρομὴν τῆς νυκτός. Εἰ καὶ διηρχόμεθα ἄλλας συνοικίας, μ' ὅλα ταῦτα ὅμοια θεάματα διεδέχοντο ἄλληλα μεχριστοῦ ἀφίχθημεν εἰς τὴν κατοικίαν μας. Ἐν τῇ *Strand*, τὰ νυκτερινὰ ὄργια παρετείνοντο μέχρι τῆς πρωίας, ὅτε δὲ ἐπανήλθομεν οἴκοι, τὰ καταστήματα τοῦ *Χαῦμάρκετ*, ἀνοικτὰ καὶ

Προσθετόν ἐνταῦθα ὅτι κάλλιστον πρὸς ἠθικοποίησιν τῶν ἀποκλήρων τάξεων τῆς κοινωνίας μέσον εἶναι αἱ ἀθῶαι καὶ ἠθικαὶ δικασκεδάσεις, χορηγούμεναι ἐπὶ τῇ αὐτῇ τιμῇ τῶν χορηγούμενων εἰς τὰ ἐπιβλαβῆ κατασκήματα ἐνθα συνήθως φοιτῶσι. Ἄς ἠθικοποιηθῆ λοιπὸν ὁ λαὸς διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς τέφσεως, ἀλλ' ἄς ἠθικοποιηθῆ τέλος, διότι ἄνευ ἠθικοποιήσεως ἡ αἰσχρὰ αὕτη κοινωνικὴ πληγὴ, ἣν καλοῦσιν ἐπαίτειαν, καὶ τῆς ὁποίας αἱ καταστροφαι πολλαπλασιάζονται ὁσημέραι ἐν ταῖς νεωτέροις πολιτείαις, δὲν θά ἐξαλειφθῆ πώποτε.

L. SIMONIN.

ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

(Ἐκ τῆς 5' ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Α. Φιγιέ, τοῦ ἐπιγραφομένου "Ἀρχαίαι καὶ νέαι μεγάλαι ἐφευρέσεις.")

Ἡ τυπογραφία εἶναι ἡ τέχνη τῆς ταχέως καὶ εὐθηνῆς πολλαπλασιάσεως τῶν ἀντιγράφων τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, ὅπως καταστῶσιν οὕτω προσιτὰ εἰς πάντας τὰ προϊόντα τῆς διανοίας. Ἡ ἐφεύρεσις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς ἀνέροχεται εἰς τὰ μέσα τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος καὶ οὐχὶ πρότερον. Διότι οἱ Σῖνοι καὶ ἄλλοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης, εἰς τοὺς ὁποίους ἠθέλησαν ν' ἀποδώσωσιν τὴν ἀθάνατον ὄντως ἀνεκάλυψιν ταύτην, ἐποίησαν χρῆσιν μόνον τῶν μέσων δι' ὧν κατορθοῦνται ξυλογραφίαι καὶ χυλογραφίαι. Τὸ κινητὸν καὶ ἡ χύσις τῶν στοιχείων εἶναι ἡ βᾶσις τῆς τυπογραφίας. Ἀμφότερα δὲ τὰ ἰδιάζοντα ταῦτα τῆς τυπογραφίας προσόντα ἐφευρέθησαν περὶ τὸ 1450, ἦτοι 40 περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἀνεκάλυψεως τῆς Ἀμερικῆς (1492).

Πρὸ τῆς ἀνεκάλυψεως τῆς τυπογραφίας ἡ διὰ χειρὸς ἀντιγραφή ἦτο τὸ μόνον μέσον πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀντιτύπων τοῦ βιβλίου. Τὰ χειρόγραφα ταῦτα ἦσαν δαπανηρὰ καὶ ὀλίγα, εὐρίσκατο δὲ συνήθως εἰς βιβλιοθήκας πανεπιστημίων, μοναστηρίων ἢ βασιλείων. Ἡ κατάρτισις τελείου χειρογράφου ἦτο πολὺπλοκος ἐργασία. Ὁ βιβλιοπώλης παρέδιδεν εἰς τὸν ἀντιγραφέα τὸ πρὸς ἀντιγραφὴν χειρόγραφον ἄλλ' ἦτο συνήθως ἄλλος ὁ παρασκευάζων τὴν μεμβράνην λεῖαν καὶ λαμπράν, ἄλλος ὁ γραφεύς, ἄλλος ὁ καλλιτέχνης ὁ διὰ ποικίλων εἰκόνων κατακοσμῶν τὰ περιθώρια καὶ ἄλλος ὁ βιβλιοδέτης ὁ συνδέων τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου.

Τὸ ἐκ τοιαύτης πολυειδοῦς ἐργασίας προερχόμενον χειρόγραφον ἦτο βεβαίως δαπανηρὸν καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ κτήσις τοιοῦτου ἦτο σπανία καὶ πολὺτιμος.

Συνήθως διεφυλάσσοντο ἐν κιβωτίοις καταγλύφοις ἢ ἐκρέμαντο δι' ἀλύσου ἀπὸ τοῦ ἀναλογείου. Πολλὰ τῶν χειρογράφων ἦσαν ἀξίας ἐξακοσίων φράγκων. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους κατέστησαν πολὺ ὀλίγον χρήσιμα, διότι οἱ ἀντιγρα-

φεῖς ἐπολλαπλασιάζον τὰς συγκοπὰς ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ λόγοι μετὰ δυσκολίας ἀνεγίνωσκον αὐτά.

Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος τοῦ πόθου τῆς ἐκπαιδεύσεως καθισταμένου γενικωτέρου καὶ τῶν χειρογράφων ὄντων ἀληθῆς πρόσκομα πρὸς τοιοῦτον πόθον, συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ χαράξωσιν ἐπὶ ξυλίνου πίνακος γεωγραφικοὺς χάρτας, ἀγίους κλπ. παρακολουθούμενους ὑπὸ συντόμων συναξαρίων. Τοὺς πίνακας τούτους ἐκάλυπτον διὰ πυκνῆς μελάνης καὶ ἐπέθετον ἐπὶ μεμβράνης ἢ παπύρου εἰς ἃν μετέδιδον διὰ τῆς ὀλίψεως τὰ κεχαραγμένα ἐπὶ τοῦ ξύλου σημεῖα. Κατ' ὀλίγον τὸ μέγεθος τῶν τοιούτων κεχαραγμένων συναξαρίων ἠΰξησε, καὶ ἐπὶ τέλους κατορθώθη διὰ τῶν τοιούτων μέσων ἡ μετατύποισις ὄλων σελίδων. Ἡ βιβλίος τῶν πτωχῶν τυπωθεῖσα διὰ τῆς μεθόδου ταύτης προήλθεν εἰς φῶς κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος.

Τοιοῦτόν τι εἶδος πινακογραφικῆς τυπώσεως λέγουσιν ὅτι ἐγνώριζον οἱ Σῖνοι ἤδη ἀπὸ τῆς δεκάτης τρίτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι γλυπτοὶ πίνακες δὲν δύνανται οὐδ' ὡς ἀρχὴ νὰ θεωρηθῶσι τῆς τυπογραφίας ἥτις ἔχει ὡς οὐσιώδη βᾶσιν τὸ κινητὸν τῶν στοιχείων.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος καλλιτέχνης Ὀλλανδὸς, ὁ Λαυρέντιος Κόστερ, ἀνεκάλυψεν ἐν Harlem τὴν τέχνην τῆς τυπώσεως διὰ στοιχείων κινητῶν ἐκ μετάλλου. Ὁ Γούτεμπεργ' ἐτελειοποίησε καὶ ἐφαρμοσε τὴν τέχνην ταύτην.

Ὁ Ἰωάννης Γούτεμπεργ' ἐγεννήθη ἐν Μαγεντία τῷ 1400 ἐξ οἰκογενείας εὐγενοῦς τῆς γερμανικῆς αὐτῆς πόλεως. Τὸν πολὺν τῆς νεότητός του χρόνον διέτριψεν ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ. Ἡ οἰκία αὕτη ἦτο διακεκοσμημένη δι' ἀναγλύφων καὶ ἄλλων κοσμημάτων ἀλληγορικῶν κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ μεσαιῶνος. Ἐπὶ τῆς θύρας τῆς κυρίας εἰσόδου ὑπῆρχε γλυπτὴ κεφαλὴ ὑπερμεγέθους τάυρου φέρουσα ἐπιγραφὴν οὐδὲν ἀντίσταται μοι. Τὸ σῆμα τούτου ἐπιγραφόμενον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς οἰκίας τοῦ μέγαρος ταύρου ἐν Μαγεντία κατέστη σῆμα καὶ τοῦ Γούτεμπεργ' δὲν εἶναι δὲ τὸ αὐτὸ καὶ τῆς τυπογραφίας;

Ἡλικίας δέκα πέντε ἐτῶν ὁ Ἰωάννης Γούτεμπεργ' ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, ὅστις δὲν κατέλιπεν αὐτῷ ἄλλην κληρονομίαν ἢ μικρὸν τι εἰσόδημα. Ἀναχωρήσας ἀπὸ Μαγεντίας ἀπεδήμησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἐλθὼν δὲ καὶ εἰς Harlem ἐγνώρισε τὴν τέχνην τῆς τυπώσεως διὰ κινητῶν στοιχείων ἣν εἶχεν ἐφεύρει ὁ Λαυρέντιος Κόστερ. Ὑστερον ἀποκατέστη ἐν Στρασβούργῳ μετὰ τῆς προθέσεως τοῦ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν νέαν τέχνην τῆς πολλαπλασιάσεως τῶν ἀντιγράφων, ὅπως τῇ βοηθείᾳ μιᾶς μοναδικῆς πλακῆς δι' ἀ-